

Sygnatura akt I C 1539/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 30 czerwca 2015 r.

Sąd Rejonowy w Koninie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Libiszewska

Protokolant: p.o. sekretarz sądowy Monika Ptak

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2015 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa B. P. (1)

przeciwko G. P.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2.417,00 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) z tytułu zwrotu kosztów procesu.

SSR Agnieszka Libiszewska

Sygn. akt I C 1539/14

UZASADNIENIE

Powód B. P. (1) wniósł o zasądzenie od pozwanej G. P. kwoty 20.193,26 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 maja 2014 r. do dnia zapłaty. Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że strony do zeszłego roku były małżeństwem, proces rozwodowy został zakończony wyrokiem z dnia 30 sierpnia 2013 r. Przed orzeczeniem rozvodu strony pozostawały w separacji od roku 2010 r., kiedy to powód wyprowadził się ze wspólnego wówczas domu stron przy ul. (...) w S.. Wcześniej, z powodu częściowej niezdolności do pracy w dniu 5 listopada 2008 r. przyznano (wznowiono) powodowi rentę w wysokości 853,09 zł brutto, z czego kwota do wypłaty wynosiła 729,31 zł. Powyższa renta została zwaloryzowana w następnym roku do kwoty 905,13 zł, a kwota do wypłaty wynosiła 777,67 zł. Następną waloryzacja renty miała miejsce w 2010 r., w rezultacie której powód otrzymywał kwotę 946,95 zł brutto (764,72 zł netto). Wskutek waloryzacji z 2011 r. od dnia 1 marca 2011 r. renta powoda wzrosła do kwoty 976,31 zł brutto (788,44 zł netto). Następną waloryzacja, obowiązująca od dnia 1 marca 2012 r. podwyższyła wysokość renty do kwoty 1.029,56 zł brutto (830,90 zł netto). Renta powoda była dostarczana przekazem pocztowym na adres w S., pod którym do 2010 r. strony zamieszkiwały wspólnie do 2010 r. Po tym, jak powód wyprowadził się spod ww. adresu renta nadal była przekazywana i wówczas odbierała ją pozwana, która nie przekazywała jej powodowi. Taki stan rzeczy trwał od stycznia 2010 r. do lutego 2012 r., kiedy to powód zawiadomił ZUS o zmianie adresu, na który była dostarczana renta. Powód podniósł, że pieniądze te nie stanowiły majątku wspólnego stron, albowiem w dniu 17 lutego 2010 r. strony ustanowiły rozdzielność majątkową małżeńską umową zawartą w formie aktu notarialnego. Pozwana zatem działając przez 26 miesięcy pobrała rentę należną powodowi, wynoszącą łącznie 20.193,26 zł. Pobierając ww. środki pozwana, wg powoda, uzyskała

korzyść majątkową bez podstawy prawnej, zatem w oparciu o art.405 kc obowiązana jest do jej wydania wraz z odsetkami ustawowymi od dnia następnego po upływie siedmiodniowego terminu wyznaczonego jej przez powoda na uregulowanie przedmiotowej należności.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że zaprzecza wszelkim twierdzeniom powoda zawartym w pozwie, a wyraźnie przez nią nieprzyznanym. Nadto podniosła, że po wyprowadzeniu się B. P. (1) z domu stron w 2010 r. strony ustaliły, że powód będzie pokrywał koszty utrzymania domu oraz pomagał pozwanej, która ze względu na stan zdrowia nie była w stanie pracować. Wyżej wymienione koszty były pokrywane m.in. z renty powoda. Pozwana wówczas ze względu na stan zdrowia nie mogła pracować. Ta sytuacja trwała do lutego 2012 r., kiedy powód oświadczył pozwanej, że nie będzie więcej łożył na utrzymanie rodziny. Nadto G. P. podniosła, że powód dobrowolnie przez 2 lata przekazywał przedmiotowe świadczenie rentowe pozwanej zgodnie z uzgodnieniami. Środki pochodzące z ww. świadczenia były przeznaczone na utrzymanie rodziny. W tych warunkach żądanie zwrotu ww. świadczenia jest niezasadne w świetle art. 411 pkt 2 kc.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana G. P. i powód B. P. (1) zawarli związek małżeński w dniu 5 października 1974 r.

Decyzja z dnia 5 listopada 2008 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. Inspektorat w K. ponownie ustalił, że od dnia 1 listopada 2008 r. powód jest częściowo niezdolny do pracy na stałe i z tego tytułu przysługuje mu świadczenie rentowe w wysokości 853,09 zł brutto. Decyzją z dnia 16 marca 2009 r. świadczenie powoda zostało zwaloryzowane do kwoty 905,13 zł brutto (777,67 zł netto). Ponowna waloryzacja świadczenia rentowego nastąpiła decyzją z dnia 15 marca 2010 r., wskutek której świadczenie rentowe powoda od dnia 1 marca 2009 r. wyniosło 946,95 zł brutto (764,72 zł netto). Decyzją z dnia 20 marca 2011 r. renta powoda została zwaloryzowana do kwoty 976,31 zł brutto (788,44 zł netto), począwszy od dnia 1 marca 2011 r. Następną waloryzacja miała miejsce od dnia 1 marca 2012 r., od kiedy renta powoda wynosiła 1.029,56 zł (830,90 zł netto).

/dowód: decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. Inspektorat w K. – k. 9 – 13 v./

Wskutek romansu powoda i powstałych na tym tle nieporozumień między stronami w połowie stycznia 2010 r. B. P. (1) wyprowadził się ze wspólnego domu stron, znajdującego się w Ż., przy ul. (...).

W związku z szokiem wywołanym okolicznościami, które doprowadziły do zakończenia małżeństwa stron, G. P. od 2009 r. leczyła się psychiatrycznie. Po ujawnieniu zdrady męża pozwana straciła przytomność, była hospitalizowana, a w związku z zaistniałym schorzeniem zaczęła mieć problem z mową, który trwa do dzisiaj, podobnie jak leczenie pozwanej.

/bezsporne, akta Sądu Okręgowego w K.o sygn. I C 246/12/

W styczniu 2010 r. B. P. (1) wyprowadził się ze wspólnego domu stron. W tym czasie strony ustaliły, że renta, którą otrzymywał powód, a która przesyłana była przekazem pieniężnym na adres w Ż., ul. (...) (pod którym wciąż zamieszkuje pozwana) będzie przesyłana nadal pod ww. adres, a odbierając ją pozwana będzie wykorzystywała ją na potrzeby związane z utrzymaniem domu. Pozwana utrzymywała się wówczas jedynie z własnej renty w wysokości około 740,00 zł, a nie mogła wówczas ze względu na stan zdrowia pracować. W tym okresie powód kontynuował prowadzenie działalności gospodarczej, którą przed rozstaniem strony prowadziły wspólnie. Powyższa działalność polegała na prowadzeniu (...) i z tego tytułu B. P. (1) osiągał dochody miesięczne w średniej wysokości niespełna 5 tysięcy złotych miesięcznie. Ponadto wynajmował mieszkanie, za które otrzymywał miesięczny czynsz w kwocie 900,00 zł. Ponieważ sytuacja finansowa powoda była w tym czasie znacznie lepsza niż sytuacja pozwanej, która w

skutek rozstania stron diametralnie się pogorszyła, powód zgodził się wówczas, by pozwana zatrzymywała na poczet kosztów utrzymania rentę powoda. Dlatego też powód nie podał po wyprowadzce z Ż. w organowi rentowemu swojego nowego adresu, na który miałyby być przesyłana jego renta. Nie było między stronami żadnych uzgodnień dotyczących ewentualnego zwrotu pieniędzy z tytułu renty. Kwota z tego tytułu miała stanowić bezzwrotną pomoc finansową dla pozwanej w związku z pogorszeniem się jej sytuacji materialnej.

/dowód: zeznania pozwanej – k. 126 - 127 v. w zw. z k. 97/

G. P. miała problem ze znalezieniem pracy w związku z odczuwanymi dolegliwościami na tle nerwowym (problem z wysławianiem się). Ostatecznie od dnia 15 lutego 2012 r. została zatrudniona przez R. S. – byłego męża partnerki powoda z miesięcznym wynagrodzeniem 500,00 zł, o czym powód dowiedział się w lutym 2012 r.

/dowód: umowa zlecenia k. 38 akt Sądu Okręgowego w K.o sygn. I C 246/12/

Powziąwszy tę informację powód złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. Inspektorat w K. informację o nowym adresie, w związku z czym od marca 2012 r. świadczenie było przesyłane na adres, pod którym faktycznie zamieszkiwał powód. Pozwana pobrała świadczenia rentowe powoda za okres od dnia 1 stycznia 2010 r. do 28 lutego 2012 r. Łączna kwota świadczeń pobranych w tym okresie przez pozwaną wyniosła: 20.280,26 zł.

/bezsporne, pismo z ZUS – k. 14, pisma Poczty polskiej – k. 32 – 32v., 58, przekazy pocztowe- k. 33 - 42 v., potwierdzenia wypłaty – k. 43- 56, 59 – 60/

W dniu 17 lutego 2010 r. strony zawarły umowę majątkową małżeńską w formie aktu notarialnego, na podstawie której ustanowiły w swoim małżeństwie rozdzielną majątkową z dniem zawarcia przedmiotowej umowy.

/dowód: akt notarialny repertorium A numer (...) – k. 19 – 20/

W tym samym dniu strony dokonały notarialnego podziału majątku wspólnego, w rezultacie którego pozwanej przypadła nieruchomości, położona w Ż., zabudowana domem mieszkalnym, lokal mieszkalny, położony w P. przy ul. (...), samochód osobowy marki M. (...), numer rejestracyjny (...) i środki pieniężne o wartości 30.000,00 zł. Powodowi natomiast w wyniku podziału majątku wspólnego przypadł samochód osobowy marki O. (...), numer rejestracyjny (...), przedsiębiorstwo prowadzone pod firmą (...) w K., środki pieniężne w wysokości 100.000,00 zł, jednostki uczestnictwa w funduszu (...) P. (...) (...) i (...), a nadto ogół uprawnień wynikających z umów ubezpieczenia na życie zawartych między powodem a (...) Towarzystwem (...) S.A. Jednocześnie pozwana zobowiązała się nie pozywać B. P. (1) po uprawomocnieniu się ewentualnego wyroku rozwodowego o alimenty i zwolniła go z długu przyszłego z tego tytułu, na co powód wyraził zgodę. Strony ustaliły nadto, że ww. podział majątku wspólnego ma nastąpić bez splat i wzajemnych dopłat między nimi.

/dowód: akt notarialny repertorium A numer (...) – k. 74 - 77 v./

W dniu 20 marca 2012 r. pozwana złożyła pozew o rozwód.

/dowód: akta Sądu Okręgowego w K.o sygn. I C 246/12/

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego K.w sprawie o sygn. akt I C 246/12 rozwiązano małżeństwo B. i G. P. przez rozwód z winy powoda.

/dowód: okoliczność bezsporna, uzasadnienie sądu w sprawie I C 246/12/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie całokształtu osobowego i rzeczowego materiału dowodowego, zgromadzonego w sprawie.

Sąd dał wiarę wskazanym w ustaleniach stanu faktycznego dokumentom, gdyż ich autentyczność i treść nie była kwestionowana przez strony, a Sąd nie dopatrywał się powodów by czynić to z urzędu.

W zakresie osobowego materiału dowodowego pojawiły się dwie sprzeczne wersje opisu zdarzeń w zakresie tego, czy dochodzona przez powoda w niniejszym postępowaniu kwota z tytułu renty, odbieranej przez pozwaną i wykorzystywanej na potrzeby jej utrzymania miała być zwrócona, czy też nie. Powód twierdził, że od początku czynienia ustaleń jasne było między stronami, iż przedmiotowa kwota stanowi swego rodzaju tymczasową pomoc na rzecz pozwanej oraz że strony ustaliły, iż gdy pozwana „stanie na nogi”, zwróci kwotę pobraną z tego tytułu. Sam powód jednakże wskazywał, że nie było ustaleń co do terminu zwrotu wyżej wymienionej kwoty. Według powoda, zamierzał za te pieniądze kupić sobie samochód. Pozwana zaprzeczyła tej wersji wydarzeń, wskazując, że nie było między stronami mowy o tym, iż pobrane przez nią miesięczne świadczenia rentowe mają być powodowi zwrócone. W tym zakresie sąd odmówił wiary zeznaniom B. P. (1) oraz powołanym na jego wniosek świadkom (tj. W. L., M. P., M. L. i P. S.), a dał wiarę zeznaniom pozwanej. Zeznania tych pierwszych pozostają bowiem w sprzeczności z logicznymi zeznaniami pozwanej oraz są sprzeczne z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Biorąc bowiem pod uwagę całokształt okoliczności, w jakich zakończeniu pod względem faktycznym uległo małżeństwo stron, sytuację materialną, w jakiej znalazła się pozwana i szczególnie zdrowotną – spowodowaną szokiem, jaki wywołała w niej wieść o romansie męża, zdaniem Sądu oczywistym jest, że posiadający wrażliwość społeczną na przeciętnym poziomie człowiek, zachowałby się podobnie, jak powód. W ocenie Sądu, motywem działania powoda były wyrzuty sumienia, spowodowane świadomością, iż przyczyną rozstania stron jest uczuciowe zaangażowanie się B. P. (1) w innej kobiecie i naruszenie w związku z tym zasady wierności małżeńskiej. Powód był poza tym świadomy, że mimo rozstania jego sytuacja materialna będzie – wobec kontynuowania wieloletniej dochodowej działalności gospodarczej - nieporównanie lepsza niż sytuacja pozwanej. Dlatego logicznym i uzasadnionym w świetle reguł doświadczenia życiowego jest przyjęcie, że polega na prawdzie twierdzenie, iż nie było między stronami żadnych uzgodnień, iżby kiedykolwiek miał nastąpić zwrot kwot renty, pobranej przez pozwaną. Logiczną także konsekwencją zgody powoda na pobieranie i wykorzystywanie na potrzeby w związane z utrzymaniem domu stron przez pozwaną jego renty było postanowienie umowy o podział majątku wspólnego, zgodnie z którym pozwana zgodziła się nie dochodzić od powoda świadczeń alimentacyjnych. Należy także podkreślić, że - w ocenie Sądu - decyzja powoda o zmianie adresu, na który przesyłana była renta podyktowana była li tylko chęcią retorsji na pozwaną, która podjęła pracę u byłego męża partnerki powoda, w dodatku na specjalnie utworzone dla pozwanej stanowisko. Tego rodzaju odwet nie może być pozytywnie oceniany, gdy zważy się na to, w jakim stanie zdrowia była wówczas pozwana, co z kolei zdeterminowało jej problemy ze znalezieniem pracy.

Należy jeszcze raz podkreślić, iż ustalenia dotyczące pobierania renty przez pozwaną czynione były w cztery oczy. Żaden zatem ze świadków, co wszyscy świadkowie zgodnie przyznali, nie był obecny w trakcie czynienia ww. uzgodnień. Nie miał zatem własnych informacji w tej sprawie, a polegał wyłącznie na twierdzeniach powoda. Tym samym walor zeznań świadków w tym zakresie jest wątpliwy. Należy podkreślić, że także świadkowie: K. B., B. P. (2), D. W., I. K. i J. K. nie byli bezpośrednimi świadkami rozmowy między stronami w zakresie ustaleń dotyczących pobierania renty, jednakże ich zeznania, jako zgodne z zeznaniami pozwanej, a jednocześnie wsparte wnioskami, płynącymi z zasad doświadczenia życiowego należało ocenić jako wiarygodne.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód opierał swe roszczenie na konstrukcji bezpodstawnego wzbogacenia. Zgodnie z art. 405 kc, kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe do zwrotu jej wartości. Szczególnym przypadkiem bezpodstawnego wzbogacenia jest nienależne świadczenie z art. 410 § 2 kc, zgodnie z którym świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Klasycznym przykładem nienależnego świadczenia jest

splata cudzego dlugu (vide: Komentarz do Kodeksu Cywilnego pod red. K. Pietrzykowskiego, wydanie 4, C.H. Beck, W-wa 2005, t. I, s. 1057).

Przesłankami powstania zobowiązania z bezpodstawnego wzbogacenia są;

- 1) uzyskanie korzyści majątkowej przez wzbogaconego (wzbogacenie),
- 2) osiągnięci korzyści kosztem majątku innej osoby (zubożenie),
- 3) związek pomiędzy wzbogaceniem aubożeniem,
- 4) uzyskanie korzyści bez podstawy prawnej.

Istotą niniejszej sprawy było zatem ustalenie jaki charakter miało pobieranie świadczenia rentowego powoda przez pozwaną w okresie od stycznia 2010 r. do końca lutego 2012 r. Z zebranego sprawie materiału dowodowego szczegółowo opisanego wyżej wynika, że między stronami były ustalenia, iż wymieniona kwota renty ma stanowić swoistą, bezzwrotną pomoc pieniężną dla pozwanej z przeznaczeniem na pokrycie kosztów utrzymania domu. Tym samym, w ocenie Sądu, przedmiotową kwotę należało potraktować darowizną na rzecz pozwanej, poczynioną za jej zgodą. W tej sytuacji nie sposób uznać, że pozwana została bezpodstawnie wzbogacona z tego tytułu, gdyż przysporzenie po jej stronie nastąpiło na skutek umowy darowizny zawartej w formie ustnej.

W ocenie Sądu, brak jest także podstaw do domagania się przez powoda od pozwanej kwoty dochodzonej pozwem, a to z uwagi na fakt, iż żądanie takie stanowi nadużycie prawa podmiotowego (art. 5 kc). Powód zgodził się na wykorzystywanie przez pozwaną renty we wzmiankowanym okresie kierowany wyrzutami sumienia spowodowanym sposobem i przyczyną, dla której małżonkowie P. rozstali się, trudną sytuacją zdrowotną i materialną pozwanej. Dopiero oburzenie powoda informacją o zatrudnieniu pozwanej przez R. S. spowodowało zmianę decyzji dotyczącej wykorzystania renty powoda przez pozwaną na potrzeby jej utrzymania.

Zmiana sytuacji małżeńskiej nie może w tej sytuacji prowadzić do odwracania skutków powziętych uprzednio decyzji w tym zakresie, zwłaszcza przy podzieleniu wspólnego majątku w taki sposób, że powodowi przypada źródło znacznie wyższych niż pozwanej dochodów, co daje pozytywną dla niego prognozę odnośnie przyszłej sytuacji materialnej, w odróżnieniu od nieporównanie trudnej perspektywie sytuacji pozwanej.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 kpc, zaliczając do nich 2.400,00 zł kosztów zastępstwa procesowego wg stawki minimalnej oraz 17,00 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

SSR Agnieszka Libiszewska